

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.226/2010/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év július hó 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

**v é g z é s t :**

A természetkárosítás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és a IV. rendű terheltek védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Veszprémi Városi Bíróság 2.B.761/2007/17. számú, illetőleg a Veszprém Megyei Bíróság 4.Bf.196/2009/13. számú ítéletét az I. rendű és a IV. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

**I n d o k o l á s**

A Veszprémi Városi Bíróság a 2009. január 22-én meghozott 2.B.761/2007/17. számú ítéletével az I. rendű és a IV. rendű terheltet természetkárosítás büntetésében (Btk. 281.§ (1) bekezdés b) pont) és rongálás vétségében (Btk. 324.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pont) mondta ki bűnösnek, s az I. rendű terheltet halmazati büntetésül 500 napi tétel, a IV. rendű terheltet pedig 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az egynapi tétel összegét az I. rendű terhelt esetében 800 forintban, a IV. rendű terhelt esetében pedig 300 forintban határozta meg. Így az I. rendű terhelt pénzbüntetése összesen 400.000, a IV. rendű terhelté 90.000 forintot tett ki.

A megállapított tényállás a következőket tartalmazza.

Az I. rendű terhelt résztulajdonosa a Balatonakali külterületén lévő ingatlannak, amely előtt helyezkedik el a III.B. és IV.B. nádas besorolású - a Magyar Állam tulajdonában lévő és vízügyi kezelésébe tartozó - mederterület.

Az I. rendű terhelt kérelmére a Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Balatoni Vízügyi Kirendeltsége 2006. június 15-én az ingatlan előtti mederszakasz tisztításához és a korábban engedély nélkül létesített földmóló bontásához mederkezelői hozzájárulást adott. Ebben meghatározta, hogy a bontás milyen szintig és vastagságban végezhető el, s engedélyezte a mederben található idegen anyagok (fonalas alga, uszadék, szemét, növényi hulladék) eltávolítását is. Rögzítette a vízügyi hatóság, hogy a nádasállomány nem sérülhet, s külön kiemelte, hogy a hozzájáruló nyilatkozat mederkotrásra nem jogosít.

Az I. rendű terhelt megbízásából 2006. október 18-19-én a IV. rendű terhelt vállalkozó mederkotrást végzett, a kotrással 1-1,5 méter vízmélységű medencét alakított ki. Ennek során az I. rendű terhelt eltávolíttatta az ingatlana előtt húzódó nádist, valamint földnyelvet.

Az I. és IV. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a Balaton védett természeti területén végeznek olyan tevékenységet, amely az ott lévő nádasállomány megsemmisülésével jár.

Az ingatlan előtti mederterület a 22/1998. (II.13.) Korm. rendelet szerint készült 2004. évi nádas osztályba sorolás szerint III.B. és IV.B. besorolású nádas. A területen előforduló nádtippan védett növényfaj; s így oltalmat élvez. Eszmei értéke példányonként 2000 forint, a területre vélelmezett gyakorisága 50 példány, ehhez képest a kérdéses területet tekintve az összértéke 100.000 forint.

A Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság járőre 2006. december 8-án észlelte a munkálatokat, majd pedig a 2006. december 11-én tartott helyszíni szemlén megállapították, hogy a nádistérképen nádnak jelölt helyen egy 14 méter széles és 22 méter hosszú kikotort mederterület található. 2006. december 18-án a vízügyi hatóság is helyszíni szemlét tartott, amelyen rögzítették, hogy az I. rendű terhelt az engedélyben szereplő feltételektől eltérő munkát végeztetett. A mederkotrással a terheltek természeti károsodást okoztak, minthogy az ott élő növényzet megsemmisítésével jelentősen megváltoztatták a természeti területet.

A lápi nádtippan elpusztításával a terheltek a Magyar Államnak 100.000 forint rongálási kárt okoztak, a helyreállítás költsége mintegy 2 millió forintba tehető.

A vád és a védelem fellebbezése folytán másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság a 2009. november 11-én kihirdetett 4.Bf.196/2009/13. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét. A terheltek által elkövetett természetkárosítás büntetét a Btk. 281.§-a (2) bekezdésének b/1. pontja szerint minősítette. Megállapította, hogy az I. rendű terhelt a bűncselekményeket felbujtóként vitte véghez, egyben a vele szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételszámát 400 napi tételre mérsékelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a felvett bizonyítás alapján a tényállásból mellőzte a lápi nádtippan meglétére és egyedszámaira vonatkozó megállapításokat. Tényként rögzítette viszont, hogy az engedély nélküli mederkotrás, amelyet az I. rendű terhelt felbujtására a IV. rendű terhelt vállalkozása kivitelezett, a természetet egyértelműen és súlyosan károsította, s bár annak összszerszerűsége pontosan nem határozható meg, de a 20.000 forintot mindenképpen meghaladta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. és IV. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) pontjára alapozottan. Álláspontja szerint a 22/1998.(II.13.) Korm. rendelet 2.§-ának (1) bekezdés b) pontja a nádist nem nyilvánítja védetté. Az, hogy a terület egy része védett, a Balatonfelvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló jogszabályból következik, erről azonban az ítélet nem tesz említést. Nincs tisztázva a nád mennyisége, ebből következően a károsodás 20.000 forintot meghaladó mérvének megállapítása megalapozatlan. A IV/B. minősítésű nád egyébként is gazdasági értéket tekintve gyenge.

A bíróság nem adta magyarázatát annak, hogy a terület megváltoztatásának „jelentős mértékű” voltát mire alapozta. Az idekapcsolódó szakértői vélemény az elkövetési időponthoz képest egy évvel későbbi kormányrendeletre hivatkozik, ami visszamenően nem alkalmazható.

A természet „egyértelmű és súlyos károsítása” mint fogalom a Btk. 281.§-a (2) bekezdésének b) pontjában írt törvényi tényállásban nem szerepel. A bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

A IV. rendű terhelt nem volt tisztában azzal, hogy a munkaterület védett természeti terület, azt viszont tudta, hogy az I. rendű terheltnek a munkálatokra van hatósági engedélye. Így bűnössége legfeljebb a hanyag gondatlanság keretei között értékelhető. Az I. rendű terhelt esetében pedig lényeges körülmény az, hogy a kiadott engedély nem tartalmazza az ingatlan előtti mederszakasz védett voltára utalást.

A IV. rendű terhelt tekintetében felmerül a tévedés szabályainak alkalmazhatósága is, hiszen alapos oka volt feltételezni, hogy az I. rendű terhelt a szükséges engedéllyel rendelkezik.

Ugyanígy nem jöhet szóba az I. rendű terhelt esetében a bűncselekményre történő szándékos felbujtás sem, mivel a hatósági engedélyt a mederben lévő földmóló visszabontásához történő hozzájárulásnak tekintette. A Btk. 27. §-ának (3) bekezdése pedig azért nem jöhet szóba, mert a terheltek terhére rótt bűncselekmény gondatlanul nem, csak szándékosan követhető el.

A Legfőbb Ügyészség a BF.911/2010. számú nyilatkozatában - és a nyilvános ülésen jelenlévő ügyész is - részint törvényben kizártnak, részint alaptalannak tartva a felülvizsgálati indítványt, a megtámadott határozatok hatályban fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bíróság jogerős ügydöntő határozatában rögzített tényállás az irányadó, az megalapozatlanságra, a bizonyítékok értékelésének téves voltára hivatkozva nem támadható. Ebből következően az a kérdés, hogy történt-e az ügyben a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a) vagy b) pontja alá vonható anyagi jogi szabálysértés, kizárólag a megállapított tényállás alapulvételével bírálható el. Ezért a felülvizsgálati indítványnak az a hivatkozása, hogy az eljáró bíróságok nem tisztázták az elkövetés helyén lévő nád mennyiségét és értékét, amelynek folytán a rongálási kár összegét is megalapozatlanul állapították meg, a tényállás - eljárási törvényben tilalmazott - támadását jelenti.

A Btk. 281.§-a (2) bekezdésének b/1. pontja szerint a természetkárosítás büntettét követi el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő az is, aki a védett természeti területet jogellenesen, jelentős mértékben megváltoztatja.

Az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy a Balatonakali külterületén lévő - III.B. és IV.B. nádas besorolású - mederszakasz védett természeti terület. Az ítélet indokolásából kitűnően e tény megállapításának alapjául a szakértői vélemény szolgált, amely hivatkozott a Balatonfelvidéki Nemzeti Park létesítéséről szóló jogszabályra.

Az I. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy a telke előtt elhelyezkedő mederterület természetvédelmi védettség alatt áll, ezért is kért engedélyt a munkálatok elvégzéséhez. A Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság a hozzájárulást az 1-1,5

méter szélességű földmóló bontására és a mederben található uszadék, szemét eltávolítására adta meg azzal a kifejezett kikötéssel, hogy a nádas nádállománya nem sérülhet és mederkotrásra sem kerülhet sor. Ennek ellenére az I. rendű terhelt a IV. rendű terhelttel mederkotrást végeztetett, amelynek eredményeként a nádas-sásos mocsárrét helyén egy nyílt vízű, 14 méter széles és 22 méter hosszú medence alakult ki.

A jelzett tevékenység jogellenességéhez ilyen körülmények között kétség sem férhet. E vonatkozásban a tévedés nemcsak az I. rendű, hanem a IV. rendű terhelt esetében is kizárt, hiszen a IV. rendű terhelt helyi vállalkozóként a partszakasz védett voltával tisztában volt, miként azzal is, hogy az engedély - amit az I. rendű terhelt neki felmutatott - a mederkotrásra nem terjedt ki.

Az I. és IV. rendű terhelt tudatosan hagyta figyelmen kívül az engedélyben megszabott kereteket, belenyugodva a károkozásba, s közömbösséget tanúsítva az iránt, hogy tevékenységük nyomán a védett környezet jelentősen megváltozik. A cselekmények gondatlanságból elkövetettkénti értékelése tehát kizárt.

A Btk. 281.§-a (2) bekezdésének b/1. pontjában írt büntett akkor valósul meg, ha a természeti terület jogellenes megváltoztatása jelentős mértékű. Annak megítélése pedig, hogy a megváltoztatás jelentős mértékű-e, a bíróság kompetenciájába tartozik, hiszen a 91/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének III. pontja csupán a jelentős kárnak nem minősülő károkozás megállapításához ad jogszabályi támpontot.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 4.§-a értelmében a természeti területet természetközeli állapot jellemzi, amelyben a természeti folyamatok önszabályozó módon, jelentősebb emberi beavatkozás nélkül ismétlődnek. Az olyan emberi tevékenység, mely a védett természeti állapotot oly módon alakítja át, hogy az rövid időn belül, emberi beavatkozás nélkül nem áll helyre, jelentős megváltoztatásként értékelendő. A jelen ügyben nem kétséges, hogy a nádasként védelem alatt álló területen a növényzet - mederkotrással történő - teljes kiirtása és nyílt víztükör létrehozása a természeti terület jelentős megváltoztatásaként értékelendő.

Mindebből következően pedig az eljáró bíróságok az I. és IV. rendű terhelt bűnösségét törvényesen állapították meg a természetkárosítás büntetében, valamint a rongálás vétségében.

A felülvizsgálati indítvány hivatkozott az indokolási kötelezettség elmulasztására is, bár azt maga sem tekintette felülvizsgálati oknak, mivel a Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontját nem jelölte meg, s nem az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új

eljárásra utasítását, hanem a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatását indítványozta.

A Be. 373.§-a (1) bekezdésének III/a. pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés - és egyben felülvizsgálati ok - az, ha a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Ez a helyzet akkor áll fenn, ha az indokolás hiányossága miatt nem ellenőrizhető, hogy a bíróság mire alapozta a döntését.

A jelen ügyben pedig mind az első-, mind a másodfokú bíróság kellően megindokolta a határozatát. Az elsőfokú bíróság tényként rögzítette, hogy a terheltek a mederkotrással, a növényzet megsemmisítésével jelentősen megváltoztatták a természeti területet. E ténymegállapítást a másodfokú bíróság nem érintette, csupán a károkozás tekintetében korrigálta a tényállást akként, hogy az engedély nélküli mederkotrás a természetet egyértelműen és súlyosan károsította, mellyel pontosan meg nem határozható, de a 20.000 forintot mindenképpen meghaladó összegű kár keletkezett.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - nem adva helyt a felülvizsgálati indítványnak - a megtámadott határozatokat az I. és IV. rendű terheltekre vonatkozóan a Be. 426.§-a alapján hatályukban fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságával, valamint az indítvány megismétlésének tilalmával kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 3.§-ának (4) bekezdésén, a 416.§-a (4) bekezdésének b) pontján, továbbá a 418.§-ának (3) bekezdésén és 421.§-ának (2)-(3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2010. július 6.

Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Akác József s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró.

A kiadmány hitelélül:

írnok  
MV